

biografie od staroveku po súčasné národné bibliografie. Bratislava 1977; E. Munch-Petersen: *Kilder til litteratursøgning: et annoteret udvalg af bibliografier og kataloger*. 2 rev. ud. København 1979.

² Przykładowo można wymienić: M. Coldin-Tax: *The Russian Bibliographical Society: 1889—1930*. *Libr. Quart.* T. 46: 1976 s. 1—17; taż: *Three Early Russian Bibliographers*. *Libr. Quart.* T. 44. 1974 s. 1—28. F. de Bonnières: *Histoire de la bibliographie russe des origines à 1917*. Paris 1978.

³ N. V. Zdobnov: *Istoria ruskoj bibliografii do načala XX veka*. Izd. 2e. Moskva 1951.

⁴ *Bibliografija*. Pod red. M. Briskmana i A. Ejchengol'ca. Moskva 1969.

⁵ *Obščaja bibliografija*. Pod red. A. Ejchengol'ca. Moskva 1957.

⁶ I. Gudovščikova, K. Ljutova. *Obščaja inostrannaja bibliografija*. Moskva 1978 s. 43—45.

⁷ E. Bartsch: *Die Bibliographie*. München 1979 s. 184—189.

⁸ R. Blum: *Kallimachos und die Literaturverzeichnung bei den Griechen*. *Archiv für Geschichte des Buchwesens*. T. 18: 1977 s. 1—360.

⁹ Th. Besterman: *Periodical publication*. T. 1—2 Totowa 1971; tenże: *Bibliography*. *Library science and reference books*. Totowa 1971.

¹⁰ A. Toomey: *A world bibliography of bibliographies*. 1964—1974. T. 1—2 Totowa 1977.

¹¹ A. Walford: *Guide to reference material*. 4 ed. London 1980 T. 1: *Science and Technology*.

¹² Rec. Adam Nowak *Prz. Bibl. R.* 49: 1981 s. 116—120.

¹³ H. Allischewski: *Bibliographienkunde*. Wiesbaden 1976.

¹⁴ Rec. Adam Nowak *Prz. Bibl. R.* 52: 1984 s. 74—78.

Brigitte Galsterer, Werner Grebe: Nucleus bibliographicus specialis Fachbibliographisches Grundwissen. Köln: Graven Verlag 1980, 110 s. Bibliographische Hefte 8

Ciekawą formą pomocy dydaktycznej dla studenta niemieckiego, a jednocześnie niejako uzupełnieniem informatorów, znanych i u nas w kraju, jak H.-J. Koppitz¹, Totoka/Weitzela², jest praca Brigitte Galsterer i Wenera Grebe, pracowników Bibliothekar-Lehrinstitut w Kolonii, *Nucleus bibliografii specjalnych*. Pożyteczna ta książka — wobec ubóstwa opracowań dotyczących dydaktyki bibliografii w Polsce, jak i ze względu na przejrzystość układu i fachowe przeprowadzoną selekcję materiału — zasługuje na choćby krótkie omówienie.

Jak utrzymują autorzy (s. 1), ich doświadczenie praktyczne, jak i wieloletnie obserwacje poczynione podczas procesu dydaktycznego zrodziły przeświadczenie o konieczności ułożenia informatora, który w formie najprostszej i najporeczniejszej dałby uczącemu się niezbędne podstawy wiedzy o bibliografii specjalnej (rozumianej jako wiedza o spisach). Taki podręcznik, będący jednocześnie podstawą do pozytywnego złożenia egzaminu bibliotekarskiego, mógłby być w każdym momencie uzupełniony i pogłębiony przez już istniejące pomoce, np. H. Allischewskiego³. Autorzy słusznie dowodzą, iż każdy, kto miał do czynienia z dydaktyką bibliografii, wie, że nadmiernie rozbudowane w treści i formie informatory są przydatne dla służb informacyjnych, ale jednocześnie mało komunikatywne i poręczne dla poznającego podstawy bibliografii. Z tego więc powodu autorzy postanowili skonstruować podręcznik oparty na bazie 75 wybranych, zdaniem autorów najistotniejszych bibliografii specjalnych, przy wyraźnej preferencji niemieckojęzycznych, omówionych

według najbardziej komunikatywnego klucza, stanowiących podstawę do wszelkich działań heurystycznych.

Nucleus składa się z dwóch części. Pierwsza zawiera podstawowe wiadomości z zakresu systematyki bibliograficznej, tzn. rozumienie pojęcia „bibliografia”, jej formy, czynności opracowującego i wydawcy, rodzaje bibliografii, układy w bibliografiach, indeksy, formy zapisu bibliograficznego. Podrozdział drugi omawia pojęcia słowników leksykalnych, biobibliografii, ważniejsze podręczniki bibliograficzne itd. Liczne przykłady ilustrujące przytaczane zjawiska, są zaopatrzone w odsyłacze cyfrowe do trzonu głównego, gdzie podawane są pełne opisy bibliografii.

Część druga jest zrebem głównym, zawierającym 75 bibliografii, rozmieszczonych w trzech częściach: nauki humanistyczne (s. 18—69), prawo, gospodarka, socjologia (s. 69—81) i nauki przyrodnicze, matematyka, medycyna, technika, rolnictwo, sport (s. 81—110). Każda z 75 wymienionych bibliografii została opisana w sposób skrótowy, ale w pełni umożliwiający jej identyfikację: tytuł cytowany (najczęściej skrót), tytuł pełny, częstotliwość ukazywania się, chronologia przedmiotowa, zawartość, układ, indeksy, cechy swoiste.

Przyjęty układ, przejrzystość formy, trafnie dobrane przykłady, zróżnicowana typografia, w pełni umożliwiają posługiwanie się tym informatorem przez początkującego bibliografa. Powstanie tej pozycji mogło być możliwe dzięki istnieniu i funkcjonowaniu pozycji macierzystych (Koppitz, Totoka/Weitzela, Allischewskiego), w których uczący może w każdej chwili znaleźć szczegółowsze informacje. Wyrazić należy podziw dla uporządkowania, z jakim zachodni Niemcy bibliografowie dążą do unowocześnienia i uprzystępnienia tej obszernej ale potrzebnej dyscypliny.

Adam Nowak

¹ H.-J. Koppitz: *Grundzüge der Bibliographie*. München 1977.

² W. Totok, R. Weitzel, K. H. Weimann: *Handbuch der bibliographischen Nachschlagwerke*. Wyd. 6. Frankfurt a. M. 1984.

³ H. Allischewski: *Bibliographienkunde*. Wiesbaden 1976; tenże: *Abbildungen zur Bibliographienkunde*. Wiesbaden 1978.

Heinz Hoehne: Die internationale Entwicklung auf dem Gebiete der alphabetische Katalogisierung seit der Internationalen Katalogisierungskonferenz von Paris 1961. Leipzig: Deutsche Bücherei 1979, II, 155, L1—L57 s.

Rozwój nauki i techniki, a w związku z tym narastająca w szybkim tempie produkcja wydawnicza sprawiły, że stało się konieczne stworzenie światowego systemu informacji naukowej, którego zadaniem byłaby lepsza organizacja przepływu informacji w skali globalnej. Wychodząc naprzeciw temu zadaniu, UNESCO — przy współpracy IFLA, ISO, FID i innych organizacji międzynarodowych — powołało do życia program współpracy międzynarodowej UNISIST (Universal System for Information in Science and Technology), program budowy infrastruktur narodowych w zakresie dokumentacji, bibliotek i archiwów NATIS (National Information